גוט שבת אלע אידן. די פאלגענדע מעשה איז געשען בערך 15–20 יאר צוריק אין ארץ ישראל. עס איז אמאל געווען א פרייע משפחה וואס האט געהאט א ניין יעריגע טאכטער. וויבאלד די משפחה איז נישט געווען פרום, האבן די עלטערן געשיקט זייער טאכטער צו לערנען אין א פרייע סקול. די מאמע פון דער מיידל האט מורא געהאט צו שיקן דער מיידל אויף די באס צום סקול, צוליב די סכנה פון טעראריסטן וכו׳, דער אויבערשטער זאל אפהיטן. וועגן דעם, האבן די עלטערן געדינגען א דירה לעבן דעם סקול, כדי דאס מיידל זאל קענען גייען צו פוס צום סקול.

אלעס איז געווען פיין און וואויל ביז די עלטערן זענען געגאנגען וואוינען אין בני ברק. די איינציגסטע סקולס אין די געגענט זענען געווען פרומע חדרים און מיידל סקולס. וויבאלד די מאמע האט נישט געוואלט שיקען דער מיידל מיט דעם באס, האט דאס מיידל באין ברירה געדארפט גיין צום פרומע מיידל סקול וואס איז געווען אין דעם געגענט. די עלטערן האבן געוואוסט אז זייער נישט פרום זיין איז געווען א סתירה, אבער, וואס האבן זיי געקענט טון? עס זענען נאר געווען פרומע סקולס אין דעם געגענט.

די מיידל האט שטארק הנאה געהאט צו לערנען אין דעם פרומען סקול. די לערערין און דאס מיידלעך זענען געווען זייער פריינדלעך מיט איר. איין טאג פרייטאג נאכמיטאג איז דאס מיידל אהיימגעקומען מיט א גרויסען שמייכל. דאס מיידל האט דערציילט ווי איר לערערין האט אויסגעלערנט דאס מיידלעך ווי אזוי מען בענטשט שבת לעכט. דאס מיידל איז געווען אזוי פריילעך וועגן דעם מצוה פון צינדען שבת לעכט, אז זי האט אנגעהויבן צו זאגן די ברכה. די מאמע איז געווארן אביסל נערוועז, ווייל זיי זענען דאך געווען אינגאצען פריי. ״דאס איז גאר שיין,״ האט די מאמע אנגעהויבן צו זאגן, ״אבער ווייסטו מיין טאכטער אז מיר צינדען נישט אן קיין שבת לעכט אין אונזער הויז פרייטאג צו נאכטס.״

״אבער... מאמי...״ האט דאס מיידל אנגעהויבן צו וויינען, ״מיין לערערין האט געזאגט אז יעדע משפחה צינד אן שבת לעכט פרייטאג צו נאכטס, פארוואס אונז נישט?״

די מאמע האט זיך צוריקגעהאלטן צו פארציילן פאר׳ן קינד פארוואס זיי צינדען נישט אן קיין שבת לעכט. די מאמע האט נישט געוואלט מסביר זיין פאר׳ן קינד אז זיי זענען נישט געווען קיין שומר שבת. נאר וואס, די מאמע האט עס געוואלט מסביר זיין אויף א מער פאזעטיוו אופן... ״מיר בענטשן נישט קיין לעכט פרייטאג צו נאכטס, אבער מיר צינדען אן א לעכט לעילוי נשמת די געפאלענע סאלדאטן פון אלע מלחמות אין די מדינה...״

די מיידל איז געווארן אנטוישט, אבער זי האט זיך גע׳עקש׳נט צו בענטשן שבת לעכט, ווייל זי און אירע חברתה׳ס האבן אזוי געשטרעבט צו מקיים זיין דער מצוה. דאס מיידל האט זיך מיישב געווען אז זי גייט עפעס טון...

פאר מיר גיין ענדיגען די מעשה לאמיר אביסל רעדן פון שבת קודש. די תורה רעדט די וואך וועגן שבת קודש, אזוי ווי משה האט געזאגט פאר די בני ישראל: ״ראו כי ה׳ נתן לכם השבת...״ זע, אז דער אויבערשטער האט ענק געגעבן דער שבת. (שמות טז,כט) ״נתן לכם״ איז א לשון פון געבן א ״מתנה״. די מהות פון שבת קודש איז א מתנה צו די אידן. אזוי ווי חז״ל זאגן ״אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה וכו׳״ (שבת י:) אידישע קינדער זאלן זיך פרייען אז מיר האבן באקומען אזא גוטע מתנה ווי שבת קודש. איינע פון די וועגן ווי מען פרייט זיך אין שבת קודש איז דורך צינדען לעכט. איז לאמיר ענדיגען דער מעשה.

... דאס מיידל האט זיך גע׳עקש׳נט. זי האט אזוי שטארק געוואלט אנצינדען שבת לעכט, אזוי ווי אלע אירע חברתה׳ס אין סקול. נאך זי האט

געענדיגט רעדן מיט איר מאמע איז זי שטילערהייט ארויסגעגאנגען פון דעם הויז און זי איז געגאנגען צום גראסערי. ביים גראסערי האט דאס מיידל געבעטן שבת לעכט פון דער פארקויפער. דער פארקויפער האט געוואוסט אז דאס מיידל׳ס משפחה איז נישט געווען קיין פרומע, וועגן דעם האט דער פארקויפער זיך פארגעשטעלט אז לכאורה האט דאס מיידל געמאכט א טעות, און אין אמת׳ן אריין האט דאס מיידל׳ס מאמע געשיקט איר צו קויפן יארצייט לעכט. ווייל אפילו די גאר פרייע אידן צינדען אן יארצייט לעכט פאר זייערע עלטערן. דאס מיידל איז אהיימגעגאנגען טאנצענדיגעהייט מיט גרויס שמחה מיט די צוויי יארצייט לעכט וואס זי האט געטראכט אז זיי זענען שבת לעכט.

די מיידל האט שטילערהייט אנגעגרייט די יארצייט לעכט אין איר צימער, נישט זאגענדיק גארנישט פאר איר מאמע. שפעטער ווען זי האט געזען אז די זון גייט אונטער, האט זי אנגעצינדן די יארצייט לעכט, מאכנדיק די ברכה אזוי ווי איר לערערין האט איר און אירע חברתה׳ס אויסגעלערנט. זי האט זיך געזעצט ביים לעכט, קוקענדיג אויף די שיינע פלאם פון די פייער. אה, די שמחה פון א מצוה!

שפעטער איז דער טאטע אהיימגעקומען. באלד דערנאך האט די מאמע גערופן דאס מיידל צו קומען עסן נאכטמאל. די מאמע האט איר א פאר מאל גערופן, אבער דאס מיידל איז נישט געקומען. די מאמע האט זיך שטארק געוואונדערט וואס קען זיין מיט דער מיידל אז זי קומט נישט? דער טאטע האט אויך א פאר מאל גערופען, אבער דאס מיידל איז דערווייל אלץ נישט געקומען. דאס מיידל איז געווארן אזוי אריינגעטון אין די לעכט, אז זי האט אפילו נישט געהערט ווי די מאמע און דער טאטע רופן איר צום טיש.

דער טאטע און די מאמע זענען געגאנגען צוזאמען צום צימער פון דער מיידל כדי צו זען וואס טוט זיך מיט איר. די עלטערן האבן געעפענט דעם טיר און זיי זענען דערציטערט געווארן ווען זיי האבן דערזען דאס מיידל זיצען קעגען צוויי יארצייט לעכט, ברענענדיק אויפ׳ן טיש. דאס מיידל׳ס מאמע האט אנגעקוקט די צוויי יארצייט לעכט און טרערן זענען ארויס פון אירע אויגן, ווייל די מאמע האט זיך דערמאנט ווען איר מאמע פלעגט אנצינדען יארצייט לעכט מיט טרערן פאר איר אייגענע עלטערן. דאס מיידל איז אויפגעשפרינגען פאן איר ארט אומרואיגעהייט, ווייל אירע עלטערן האבן איר ״געכאפט.״

״וואס גייט דא פאר?״ האט דער טאטע געפרעגט. ווייל דער טאטע האט נישט געוואוסט וואס זיין פרוי האט גערעדט מיט דער מיידל פריער אין דעם טאג. דאס מיידל האט גענומען א בליק אויפ׳ן לעכט און נאכדעם האט זי געקוקט אויף אירע עלטערן. די ווערטער וואס דאס מיידל האט נאכדעם גערעדט האבן געטוישט דעם לעבן פון דעם משפחה אויף אייביג. ״אחד לאבא ואחד לאמא.״ – איינס פאר טאטי און איינס פאר מאמי. האט דאס מיידל געזאגט. דאס מיידל האט געמיינט צו זאגן אז זי וויל אז די עלטערן זאלן זיך מיטפרייען מיט די מצוה. אבער, די עלטערן האבן פארשטאנדען אנדערש: איין לעכט פאר די טאטע וואס איז געווען אזוי ווי א טויטער ווייל ער האט זיך נישט געפירט אידיש, און די אנדערע לעכט פאר די מאמע וואס האט גע׳הרג׳עט דער טעם אין אידישקייט דורך אירע נישט לאזן אירע טאכטער בענטשן שבת לעכט.

די ווערטער פון די ניין יעריגע מיידל האבן געמאכט אזא רושם אויף די עלטערן אז זיי האבן זיך מיישב געווען צו ווערן בעלי תשובה. און אזוי איז עס טאקע געשען, די גאנצע משפחה איז געווארן פרום. פון דעמאלס און ווייטער האט דער טאטע צוגעשטעלט יעדע וואך שבת לעכט פאר די גאנצע בנין! אלעס דורך די כח פון שבת לעכט. גוט שבת אלע אידן.

לע״נ האשה החשובה שאשא מלכה בת ר׳ אברהם ע״ה

נא לעיין בדף זה לאחר התפילה. לנדב גליון זה לרגל שמחה או אירוע אחר, נא להתקשר למתתי׳ וואלפבערג 362–3234 (845)

נאכדעם וואס מען ענדיגט לערנען אין בית מדרש :לייג צוריק די ספרים! תעשה את המצוה בשלמות!